

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum cognitione qua anima Christi scit res in propria natura sciat omnia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

est quod a diuersis cognoscitur, ab uno tamen mi-
 nus & ab altero magis. Illud autem, quod per se of-
 fertur ad cognoscendum, pertinet ad id, quod cog-
 noscitur, quod autem in alio cognoscitur, pertinet
 ad modum cognoscendi eius, in quo cognoscitur.
 Sicut si aliquis cognoscat aliquod principium, &
 in eo accipiat cognitionem aliquarum conclusio-
 num, illarum conclusionum cognitio dependet ex
 modo cognoscendi principium. Quanto enim aliq-
 uis principium perfectius cognoscit, tanto conclusio-
 nes plures in eo intuetur: sed quantumcumq; de-
 biliter principium cognoscat, semper substantia ip-
 sius principij remanet ei cognita, & id eius cog-
 nitio non determinat aliquem modum cognoscen-
 di, sicut determinabat cognitio conclusionum, q-
 in eo cognoscebantur. Et inde est, quod eorum qui
 bus offertur vnum principium, oēs ipsam substan-
 tiam principij cognoscunt, non autem euales nu-
 mero, vel easdem conclusiones: sed in hoc differunt
 sicut & in modo cognoscendi principium; omnes
 autem, qui Deum per essentiam vident, dicuntur
 totam essentiam Dei videre: quia nihil est essentie
 quod ab aliquo eorum non sit visum, cum essen-
 tia diuina partem non habeat, non tamen omnes
 eam totaliter vident: sed ipse solus se totaliter ui-
 det, ut si. modus cognoscentis adequetur modo rei
 cognite. quanta enim est cognoscibilitas diuinæ
 essentie, tanta est efficacia diuini intellectus in co-
 gnoscendo, non autem hoc potest dici de aliquo
 intellectu creato. Et ideo nullus intellectus creatus
 pertingit ad hoc, ut ita perfecte uideat diuinam es-
 sentiam sicut ipsa uisibilis est, ratione cuius nullus in-
 tellectus creatus eam comprehendere potest: sed inter in-
 tellectus creatos unus alio perfectius diuinam essen-
 tiam uidet. Et ita patet, quod ex quo cognoscere ali-
 quid in uerbo dependet ex modo cognitionis uerbi,
 sicut impossibile est, quod aliquis intellectus crea-
 tus pertingat ad perfectum modum cognoscendi
 uerbum, ut cognoscibile est: ita impossibile est, ut
 aliquis intellectus creatus cognoscat omnia, quæ
 in uerbo cognosci possunt, & hæc sūt omnia quæ
 Deus potest facere. Vnde impossibile est, quod ani-
 ma Christi sciat omnia, quæ Deus potest facere, si-
 cut impossibile est quod comprehendat uirtutem
 diuinam. Tunc enim unaquæque res comprehen-
 ditur, quando eius definitio scitur, definitio. n. est
 virtus comprehendens rem. Cuiuslibet autem uir-
 tutis definitio sumitur ex his, ad quæ uirtus se ex-
 tendit. unde si anima Christi sciret omnia, ad quæ
 uirtus Dei se extendit, comprehenderet omnino
 uirtutem Dei, quod est omnino impossibile.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod quicquid
 Deus potest facere, est minus, quam ipse Deus, &
 facilius posset ab anima Christi cognosci, si animæ
 Christi per se offerretur quicquid Deus potest fa-
 cere: sicut per se ei præsentatur ipse Deus: nunc au-
 tem ea quæ potest facere Deus, uel quæ fecit, non
 offeruntur animæ Christi in seipsis; sed in uerbo,
 & ideo ratio non sequitur.

AD II. dicendum, quod semper illud per quod
 alterum cognoscitur, se habet in ratione magis no-
 ti. Et ideo quamuis secundum aliquem modum co-
 gnoscendi, creatura sit magis nota quo ad nos, quā
 Deus: tamen in illo modo cognitionis quo res uide-
 tur in uerbo, ipsum uerbum est magis notum quā
 res uisæ in uerbo. unde ratio non sequitur.

AD III. Dicendum, quod uirtus dupliciter con-
 siderari potest, uel quantum ad ipsam substantiam
 uirtutis, & sic anima Christi uidet totam diuinam

uirtutem, sicut totā essentia: uel quantum ad ea, ad
 quæ se extendit uirtus ex quibus quantitas uirtutis
 consideratur, & sic non uidet totam uirtutem, quia
 hoc esset comprehendere uirtutem, ut dictū est.

AD IIII. dicendum, quod sicut non potest esse
 quod sit factum quicquid Deus potest facere, quia
 sic Deus fecisset tot quos non posset plura, & sic e-
 ius potentia esset limitata ad creaturas actu exis-
 tentes: ita non potest poni, quod alicui creatura sit ma-
 nifestatū quicquid Deus potest facere, uel manifestare.

AD V. dicendum, quod ponere animam Chri-
 sti cognoscere omnia quæ Deus potest facere, im-
 portat defectum ex parte ipsius Dei, si ipsum Deū
 comprehendit ab anima Christi, quod derogat in-
 finitati eius.

AD VI. dicendum, quod hoc modo oportet ad
 hanc rationem respondere, sicut ad argumenta
 de prædestinatione. quamuis. n. possibile sit cum q-
 est prædestinatus, damnari, quam cito tamen ponit-
 tur esse damnatus, simul cum hoc ponitur non fuisse
 prædestinatus: quia ista duo non possunt simul
 stare, quod sit prædestinatus & damnatus. Similiter
 dico quod cum anima Christi sciat omnia, quæ
 Deus præuidit se facturum, simul cum hoc quod
 ponitur Deum aliquid aliud facere, ponitur ad
 Deum præuidisse se facturum, & animam Christi
 illud scire. Et sic non est necessarium, quod ponamus
 in anima Christi alicuius rei ignorantiam, uel
 quod addidit de nouo.

ARTICVLVS VI.
 Verum ea cognitione, qua anima Christi res in propria na-
 tura cognouit, omnia sciat.

SEXTO queritur, utrum cognitione illa, qua ani-
 ma Christi scit res in propria natura, sciat omnia.
 Et ut quod sic, capacitas enim anima non de-
 terminatur ad certum numerum scibilium. si igitur
 capacitas animæ Christi per scientiam rerum in pro-
 prio genere, sufficienter impleta est, oportet ponere
 quod sciat hanc scientiam omnia cognoscit.

¶ 1. Præ. Omne illud quod est in potentia, est in
 perfectum, antequam ad actum reducat: sed in-
 tellectus possibilis qui animæ Christi non delectat,
 quo omnia est fieri, ut dicitur in 3. de Anima, ergo cum
 intellectus Christi non fuerit imperfectus, uidetur
 quod omnium intelligibilium notitiam habuerit.

¶ 2. Præ. Numquam pertinet ad perfectionem scien-
 tiæ non posse proficere in scientia, nisi secundum scien-
 tiam oīa cognoscantur; sed anima Christi quantum
 ad habitum scientiæ, proficere non potuit sicut
 communiter dicitur. ergo per scientiam qua co-
 gnouit res in proprio genere, omnia cognouit.

SED CONTRA Anima Christi res in propria na-
 tura cognouit per habitum scientiæ creatum: sed
 habitus scientiæ creatus non potest esse similitudo
 omnium. ergo anima Christi non potuit omnia
 cognoscere, secundum istum modum scientiæ.

RESPON. Dicendum, quod ista scientia rerum
 in proprio genere ponitur in anima Christi, ut ex
 dictis patet, ut nulla naturalium perfectionum ei
 deesse inueniatur. Et ideo tamen per hanc scientiam
 sciuit, quantum naturalis animæ cognitio se exten-
 dere potest, non solum in hæc uia, sed etiam post
 mortem, eo quod Christus simul fuit secundum
 animam uiuitor & comprehensor; sed quædam sunt, ad
 quæ naturalis cognitio nullo modo se extendere potest,
 sicut est ipsa diuina essentia, futura contingencia,
 cogitationes cordiū, & alia huiusmodi. Et horū animæ
 Christi non habuit scientiā per modū istius, sed cognouit
 ea in uerbo, non autem cognitione prophetiæ, qua
 pro-

prophetia est quadam imperfecta participatio illius visionis. qua videntur res in verbo, que cum in Christo perfecta fuerit, imperfectio a prophetie in Christo locum non habuit. patet et quod Christus hanc scientiam habuit plenioram quam Adam, quia Adam per hanc scientiam non cognoscebat substantias separatas creatas, Anima vero Christi cognoscebat. Ad hoc enim se extendit naturalis cognitio anime separate, non autem coniuncte corpori corruptibili.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod capacitas anime humane se extendit ad determinatum genus cognoscibilem: non autem ad determinatum numerum in illo genere.

AD SECVNDVM Dicendum, quod intellectus est in potentia ad omnia intelligibilia recipienda, que possunt fieri per intellectum agentem, de quo Philo. dicit, quod intellectus agens est quo est omnia facere: hanc autem sunt que a phantasmatibus abstrahuntur, & in quorum cognitionem devenire possumus per principia naturaliter cognita. & ideo ad hanc tantum intellectus possibilis est in potentia naturali. horum autem omnium per hanc scientiam Christus notitiam habuit. Vnde in eius intellectu nulla imperfectio fuit.

AD TERTIVM Dicendum, quod pro tanto Christus in hac scientia, quantum ad habitum proficere non potuit: quia talis scientia secundum rationem sui generis ad plura se extendere non potest, quam Christus per eam sciret: dicitur tamen in Evangelio sapientia proficisse quantum ad experientiam eorum, que habitu sciebat.

QVAESTIO XXI.

De Bono.

In sex articulos diuisa.

- ¶ Primo, Vtrum bonum addat aliquid supra ens.
- ¶ Secundo, Vtrum ens & bonum conuertantur secundum supposita.
- ¶ Tertio, Vtrum bonum secundum rationem sit prius quam verum.
- ¶ Quarto, Vtrum omnia sint bona bonitate prima.
- ¶ Quinto, Vtrum bonum creatum sit bonum per suam essentiam.
- ¶ Sexto, Vtrum bonum creature sit in modo, specie, & ordine, ut dicit Augustinus.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum bonum aliquid supra ens addat.

QVAESTIO est de bono. & primo queritur, vtrum bonum aliquid addat supra ens. & vtrum sic. unum quodque enim est ens per essentiam suam. Creatura autem non est bona per essentiam, sed per participationem. ergo bonum addit aliquid secundum rem super ens.

¶ 2. Præ. Cum bonum in ratione sua includat ens, & cum bonum secundum rationem distinguatur ab ente, oportet quod ratio boni addat supra rationem entis, sed non potest dici quod addat supra ens aliquam negationem, sicut unum quod addit supra ens in diuisione, quia tota ratio boni in positione consistit. ergo positionem addit super ens, & ita vtrum quod aliquid realiter addit. sed dicendum, quod addit respectu ad finem.

¶ 3. Sed contra, secundum hoc bonum nihil aliud esset,

A quam ens relatum: sed ens relatum concernit determinatum genus entis, quod est ad aliquid. ergo bonum est in aliquo vno predicamento determinato, quod est contra philosophum in 1. Ethic. vbi ponit bonum in omnibus generibus.

¶ 4. Præ. Vt potest accipi ex dictis Dion. in 4. c. de di. no. bonum est diffusiuum sui esse, ergo per hoc est aliquid bonum per quod est diffusiuum sui: sed diffundere importat actionem quandam, actio autem ab essentia procedit mediante uirtute. ergo aliquid dicitur esse bonum ratione uirtutis superaddite ad essentiam, & sic bonum addit aliquid supra ens.

¶ 5. Præ. Quanto magis receditur ab uno primo simplici, tanto maior in rebus differentia inuenitur: sed ens & bonum in Deo sunt vnum re & distinguuntur ratione. ergo in creaturis distinguuntur plus quam ratione, & ita distinguuntur re, cum supra distinctionem rationis non sit nisi distinctio rei.

¶ 6. Præ. Accidentaliter addunt realiter supra essentiam: sed bonitas est rei create accidentalis, alias non posset bonitatem amittere. ergo bonum addit aliquid super ens realiter.

¶ 7. Præ. Omne illud quod dicitur per informationem aliquid, addit aliquid realiter super illud, eo quod nihil informatur seipso: sed bonum dicitur per informationem, ut dicitur in Commentariis in libro de Causis. ergo bonum addit aliquid super ens. sed dicendum, quod bonum determinat ens secundum rationem.

¶ 8. Sed contra, aut illi rationi respondet aliquid in re, aut nihil: si nihil, sequetur quod illa ratio sit casta & uana: si autem aliquid respondet in re, habet propositum, quod bonum aliquid addat realiter supra ens.

¶ 9. Præ. Relatio specificatur secundum illud, ad quod dicitur: sed bonum dicitur ad determinatum genus. sed ad finem. ergo bonum dicitur specificam relationem: sed omne ens specificatum addit aliquid realiter supra ens commune. ergo bonum addit realiter supra ens.

¶ 10. Præ. Sicut bonum & ens conuertuntur, ita homo & risibile: sed risibile quamuis conuertatur cum homine, addit tamen super hominem aliquid realiter. scilicet ipsam hominis proprietatem, que est de genere accidentium. ergo & bonum realiter addit supra ens.

SED CONTRA est, quod Augustinus dicit, quod in quantum Deus est bonus, sumus: & in quantum sumus boni sumus. ergo uideretur quod bonum non addat aliquid super ens.

¶ 2. Præ. Quaecumque ita se habent, quod unum addit super alterum re vel ratione, unum eorum potest intelligi sine altero: sed ens non potest intelligi sine bono. ergo bonum non addit super ens nec re nec ratione. probatio media. plus potest facere Deus, quam homo intelligere: sed non potest facere Deus aliquid ens quod non sit bonum, quia hoc ipso quod est a bono, bonum est, ut patet per Boetium in libro de Hebdomada. ergo nec intellectus potest intelligere.

RESPON. Dicendum, quod tripliciter potest aliquid super alterum addere. Vno modo, quod addat aliquid rem, que sit extra essentiam illius rei, cui dicitur addi: sicut album addit super corpus, quia essentia albedinis est præter essentiam corporis. Alio modo dicitur aliquid addi super alterum per modum contrahendi & determinandi, sicut homo addit aliquid super animal, non quidem ita quod sit in homine alia res, que sit penitus extra essentiam animalis, alias oporteret dicere quod non totum, quod est homo, esset animal, sed animal esset pars hominis: sed animal per hominem contrahitur, quia id, quod determinate & actualiter continetur in homine, implicite & quasi potentialiter continetur in ratione animalis. sicut est de ratione hominis quod

Clrea prin.

Idem doctrin. Chr. c. 3. c. 6.

In lian orne quod est bonum sit, a medio.